

หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสที่วันพระบรมราชสมภพครบ ๑๕๐ ปี

พระศรีมหาโพธิ์

จากชมพูทวีปสู่สุวรรณภูมิ

Bodhi: As the Tree of Knowledge
from Jambudvīpa to Suvannabhūmi

202.12

W17

2546

ฉ.1

สุจิตต์ วงษ์เทศ
เฝ้าทอง ทองเจือ
สุรีย์ ภูมิภน
อัครพงษ์ คำคุณ
พระภิกษุเนติธมมบัณฑิต

บรรณาธิการ: ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

สารบัญ

พระศรีมหาโพธิ์ ต้นไม้ที่มีคนกราบไหว้มากที่สุดในโลก

ดร.สุริย์ ภูมิภมร

กำเนิดของต้นโพธิ์

17

กำเนิดของต้นโพธิ์

19

ต้นโพธิ์ของฮินดู

22

ต้นโพธิ์ของเทพเจ้า

23

พุทธศยากับมหาโพธิ์มณฑล

24

ต้นโพธิ์ของชาวพุทธ

26

ธรรมชาติของต้นโพธิ์

29

ต้นโพธิ์ในชมพูทวีป

31

ต้นโพธิ์ในศรีลังกา

32

ต้นโพธิ์ในเมืองไทย

33

ตารางแสดงสถานที่ต้นโพธิ์ใหญ่ขึ้นในประเทศไทย

41

โพธิ์พิชิตมุนีไพร

43

ประเพณีไม้ค้ำโพธิ์

44

ประโยชน์ของไม้โพธิ์

48

มนุษย์และสัตว์กินโพธิ์

49

สมาคมมหาโพธิ์

49

บทสรุป

50

โพธิ์ เรื่องที่เรายังไม่รู้

อัครพงษ์ คำคุณ

โพธิ์: ความหมายและความสำคัญ	53
โพธิ์: ศาสนาและความเชื่อ	55
โพธิ์: เหตุแห่งการบูชา	58
โพธิ์: สัญลักษณ์บูชา	70
โพธิ์: ประวัติศาสตร์	71
อเล็กซานเดอร์ คันทิงแฮม (Alexander Cunningham)	78
โพธิ์: ลังกา	81
โพธิ์: ไทย	85
โพธิ์: ไต้หวัน	92
โพธิ์: นิพนธ์	III
โพธิ์: ธรรมศาสตร์	132
โพธิ์: คำโพธิ์	136
สรุป	139
	143

เล่าเรื่องคหกรรมโพธิ์

สุจิตต์ วงษ์เทศ

147

เสวนา บรรยายสาธารณะ “โพธิ์ ณ ลานโพ ธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์”

พระภิกษุณีธัมมบัณฑิต (ดร.ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์) 160

เผ่าทอง ทองเจือ 164

อัครพงษ์ คำคุณ 169

